

PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY

**IV LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE SPECJALNE DLA
UCZNIÓW SŁABOWIDZĄCYCH I NIEWIDOMYCH,
SŁABOSŁYSZĄCYCH I NIESŁYSZĄCYCH, Z AUTYZMEM,
W TYM Z ZESPOŁEM ASPERGERA,
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ RUCHOWĄ,
W TYM Z AFAZJĄ ORAZ
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI SPRZĘŻONYMI**

IM. ZOFII KSIĄŻEK – BREGUŁOWEJ

**W SPECJALNYM OŚRODKU
SZKOLNO – WYCHOWAWCZYM**

**DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ
W DĄBROWIE GÓRNICZEJ**

Wrzesień 2023r.

SPIS TREŚCI

1. Podstawy prawne Programu	3
2. Wstęp.....	5
3. Wartości, wokół których zbudowany jest program.....	9
4. Wzorzec sylwetki absolwenta.....	10
5. Cele główne programu oraz zadania do realizacji w poszczególnych obszarach rozwoju ucznia.....	12
6. Diagnoza potrzeb i problemów w środowisku szkolnym	14
7. Źródła zewnętrznego wsparcia wychowawczego i profilaktycznego.....	21
8. Strategia wychowawczo – profilaktyczna szkoły.....	22
9. Monitoring i ewaluacja działań profilaktycznych.....	30
10. Działania wychowawczo – profilaktyczne.....	32

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO

Niniejszy Szkolny Program Wychowawczo – Profilaktyczny obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym i wychowawczym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców. Jest dostosowany do potrzeb i możliwości rozwojowych uczniów oraz naszego środowiska szkolnego. Program opracowany został w oparciu o:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. z 1997r. nr 78, poz. 483 ze zm.);
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989r. (tekst jedn. Dz. U. z 1991r. nr 120, poz. 526);
- Ustawa z 26 stycznia 1982r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn. Dz. U. z 2019r. poz. 2215 oraz z 2021r. poz. 4 ze zm.);
- Ustawa z 7 września 1991r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz. U. z 2020r. poz. 1327 oraz z 2021r. poz. 4 i 1237);
- Ustawa z 14 grudnia 2016r. – Prawo oświatowe (tekst jedn. Dz. U. z 2021r. poz. 1082 ze zm.);
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2021r. poz. 1119 ze zm.) ;
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2020r. poz. 2050 ze zm.);
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz. U. z 2021r. poz. 276);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2018 poz. 214);
- Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982r. (tekst jedn. Dz. U. 2018r. poz. 969 ze zm.);
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (tekst jedn. Dz. U. z 2021r. poz. 1249);

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2020r. poz. 1309);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2020r. poz. 1280 ze zm.);
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2020r. poz. 685 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (tekst jedn. Dz. U. z 2020r. poz. 360 ze zm.);
- Ustawa Kodeks Cywilny z dnia 23 kwietnia 1964r. (tekst jedn. Dz.U. z 2020r. poz. 1740 ze zm.);
- Ustawa Kodeks Karny z dnia 6 czerwca 1997r. (tekst jedn. Dz. U. 2021r. poz. 1023);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tekst jedn. Dz.U. 2020 poz. 1386 ze zm.);
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2022/2023;
- Ustawa z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. 2020 poz. 374 ze zm.)

II. WSTĘP

Społeczność Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej tworzą uczniowie, ich rodzice/ opiekunowie prawni oraz nauczyciele i pracownicy administracyjni.

Nadrzędnym celem działań wychowawczo – profilaktycznych Ośrodka jest wspieranie wszechstronnego rozwoju ucznia w bezpiecznej atmosferze i aktywnej współpracy z rodzicami i środowiskiem. Wychowanie człowieka jest procesem złożonym i wymagającym czasu. Pierwszymi, a zarazem głównymi wychowawcami dzieci są ich rodzice. Działania wychowawcze pracowników Ośrodka, mają wspomóc rodziców i stworzyć uczniom warunki do prawidłowego przebiegu tego procesu. Program Wychowawczo – Profilaktyczny Ośrodka, to zaplanowana praca nad formowaniem osobowości młodego człowieka, to stymulowanie jego rozwoju emocjonalnego i społecznego, rozumianego jako współpraca i współistnienie w grupie społecznej, w taki sposób, który umożliwia rozwój i realizację własnych potrzeb. Program zmierza do wyposażenia ucznia w taką wiedzę i umiejętności, aby rozumiał, prawidłowo interpretował i umiejętnie stosował obowiązujące normy i wartości, aby mógł on zbudować twórczą i dojrzałą osobowość. Program Wychowawczo – Profilaktyczny Ośrodka powstał po przeprowadzeniu analizy potrzeb uczniów, rodziców i nauczycieli. Program integruje uniwersalne wartości promowane przez Ośrodek. Kierując się zasadami zapisanymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Deklaracji Praw Człowieka, pakiecie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji Praw Dziecka, za podstawę nauczania i wychowania przyjmując uniwersalne zasady etyki, stawiamy sobie za cel rozwijanie u wychowanków poczucia odpowiedzialności, miłości do ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Program Wychowawczo – Profilaktyczny Szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej. Szkolny Program Wychowawczo – Profilaktyczny określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli. Wychowanie i profilaktyka ukierunkowane są na różne

cele. Wychowanie służy wspieraniu wychowanka w rozwoju, zaś profilaktyka to interwencja kompensująca niedostatki wychowania. Zakresy profilaktyki i wychowania mają obszar wspólny, który stanowi działania budujące odporność na potencjalne zagrożenia. Natomiast wspólny aspekt wartości i norm, w nawiązaniu do prowadzonych działań, wzmacnia ich skuteczność.

MISJA OŚRODKA

„W życiu każdy czyn powstaje z wielkiego marzenia”

Zofia Książek – Bregułowa

Naszym celem jest wychowanie człowieka tolerancyjnego, świadomego swoich praw i obowiązków, aktywnego, optymistycznego i ciekawego świata. Zapewniamy specjalistyczną pomoc wychowankom poprzez przygotowanie ich do samodzielnego i efektywnego życia i funkcjonowania w społeczeństwie. Wspomagamy rodzinę w procesie wychowania i kształtowania właściwych postaw społecznych i patriotycznych.

WIZJA OŚRODKA

Bazą pozwalającą określić wizję Ośrodka są wypracowane metody wzbogacone o priorytety uwzględniające założenia polityki oświatowej.

Celem tak rozumianego rozwoju jest szkoła, w której:

- Wyrównywane są szanse edukacyjne poprzez indywidualizację procesu nauczania i wychowania.

- Szanowane są prawa dziecka do wszechstronnego rozwoju poprzez zdobywanie wiedzy i umiejętności świadomego wyrażania samego siebie.
- Uczniowie przygotowani są do aktywnego życia w społeczeństwie zgodnie z powszechnie przyjętymi zasadami tolerancji, z uwzględnieniem potrzeb własnych oraz innych ludzi.
- Kadra posiada specjalistyczne przygotowanie do nauczania, prawidłowej rehabilitacji i rewalidacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
- Pedagodzy stosują autorskie projekty, nowatorskie metody i formy pracy, w oparciu o najnowsze zasady pedagogiki.
- Rozwijamy postawę szacunku dla dziedzictwa narodowego oraz poczucie przynależności do społeczności europejskiej.
- Wspieramy uczniów w rozpoznawaniu predyspozycji i określaniu dróg ich edukacji.
- Wspomaga się uczniów w zdobywaniu, pogłębianiu wiedzy i umiejętności oraz zapewnia warunki do prawidłowego rozwoju psychofizycznego dzięki nowoczesnemu wyposażeniu.
- Rodzice są partnerami w planowaniu i podejmowaniu działań opiekuńczo – wychowawczych. Współtworzą prawo szkolne oraz uczestniczą w realizacji zadań dydaktyczno – rewalidacyjnych.
- W sytuacjach kryzysowych (np. pandemia COVID-19) zapewniona jest dodatkowa opieka i pomoc wzmacniające poczucie bezpieczeństwa uczniów i wspierające rodzinę.
- Uczniowie wychowywani i edukowani są w poczuciu odpowiedzialności za środowisko naturalne.

Nadrzędnym celem pracy Ośrodka jest zapewnienie dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością optymalnego rozwoju psycho – fizycznego na miarę ich możliwości

w atmosferze bezpieczeństwa. Praca edukacyjno – wychowawcza oraz terapeutyczna dostosowana do specjalnych potrzeb i możliwości dziecka z niepełnosprawnością polega na:

- Przygotowaniu wychowanka do funkcjonowania w życiu codziennym, prowadzącym do niezależności w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.
- Kształtowaniu umiejętności porozumiewania się z otoczeniem w najpełniejszy sposób (werbalnie lub pozawerbalnie).
- Kształtowaniu umiejętności uczestniczenia w różnych formach życia społecznego na równi z innymi członkami danej społeczności w oparciu o ogólnie przyjęte normy współżycia społecznego.
- Wsparciu ucznia w dążeniu do samoakceptacji, samorealizacji i budowaniu adekwatnego poczucia własnej wartości.

Zapewniamy wychowankom pomoc psychologiczno – pedagogiczną, wszechstronną edukację, zajęcia rewalidacyjne, terapie, opiekę i wychowanie oraz możliwość rozwijania zainteresowań i talentów. Traktujemy uczniów indywidualnie i podmiotowo, kształtujemy u wychowanków poczucie własnej tożsamości stwarzając im warunki niezbędne do optymalnego rozwoju. Przygotowujemy wychowanków do wykonywania pracy zawodowej, aby realizowali swoje życiowe plany i marzenia.

III. WARTOŚCI, WOKÓŁ KTÓRYCH ZBUDOWANY JEST PROGRAM

Wartości istotne dla indywidualnego rozwoju ucznia:

- Poznanie swoich mocnych stron, dostrzeganie i docenianie własnych sukcesów w celu kształtowania i wzmacniania pozytywnego poczucia własnej wartości.
- Rozwijanie samodzielności, niezależności i odpowiedzialności w celu radzenia sobie w sytuacjach życia codziennego.
- Kształtowanie zdolności do samokontroli i samooceny.
- Rozwijanie troski o własne zdrowie, sprawność fizyczną i dobrą kondycję psychiczną.
- Efektywne zarządzanie własnym czasem.

Wartości istotne dla prawidłowego funkcjonowania w grupie:

- Budowanie wzajemnego szacunku opartego na tolerancji, akceptacji i rozumieniu innych ludzi.
- Umiejętność pracy w zespole.
- Kształtowanie osobowości otwartej na potrzeby oraz uczucia drugiego człowieka.
- Przewidywanie konsekwencji własnego postępowania, podejmowanie odpowiedzialnych decyzji.
- Przestrzeganie zasad kulturalnego zachowania.
- Rozwijanie poczucia wspólnoty grupowej i podejmowanie wspólnych decyzji.
- Dbanie o przyjazną atmosferę w grupie, kultywowanie tradycji, zwyczajów i świąt klasowych, organizowanie imprez okolicznościowych integrujących uczniów i nauczycieli.
- Rozwijanie wyobraźni, budzenie wrażliwości estetycznej.

IV. WZORZEC SYLWETKI ABSOLWENTA

Efektom oddziaływań w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym jest uczeń przygotowany do samodzielnego, odpowiedzialnego i efektywnego funkcjonowania w życiu społecznym z uwzględnieniem jego możliwości oraz potrzeb. Zgodnie z oczekiwaniami absolwent Szkoły będzie znał, rozumiał i akceptował normy i zasady społecznie uznawane. Umiejętnie dla dobra swojego oraz innych wykorzysta wiedzę i kompetencje zdobyte podczas nauki. Będzie aktywnie uczestniczył w różnych formach życia społeczno – kulturalnego kraju.

Sylwetka absolwenta w poszczególnych sferach funkcjonowania:

WIEDZA:

Jest przygotowany do dalszej edukacji (wyposażony w podstawową wiedzę).

Posiada zainteresowania zgodne z umiejętnościami i zdolnościami.

Zna swoją małą ojczyznę i region, w którym funkcjonuje.

Zna swoje prawa i obowiązki.

Zna swoje mocne strony i ograniczenia.

ZDROWIE:

Dbą o własne zdrowie i higienę osobistą.

Zna swoje ciało i jego potrzeby.

Jest wolny od uzależnień.

Jest sprawny fizycznie na miarę swoich możliwości.

Potrafi udzielić pierwszej pomocy.

Potrafi zachować się asertywnie.

Potrafi aktywnie odpoczywać.

UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNE:

Potrafi zastosować w praktyce wiedzę i umiejętności.

Umiejętnie korzysta z pomocy naukowych oraz różnych źródeł informacji.

Potrafi współpracować w zespole.

Ponosi odpowiedzialność za podjęte decyzje.

OTOCZENIE I PRZYRODA:

Zna podstawowe prawa przyrody i je szanuje.

Zna zagrożenia środowiska i potrafi im przeciwdziałać.

Docenia wpływ naturalnego środowiska na zdrowie.

Ma świadomość swojej roli w kształtowaniu środowiska naturalnego.

SFERA SPOŁECZNA:

Jest otwarty na świat i drugiego człowieka.

Słucha, rozmawia, rozumie, pomaga, jest tolerancyjny.

Przestrzega norm społecznych i szanuje prawa innych.

Jest kulturalny.

Jest wrażliwy na potrzeby innych.

SFERA EMOCJONALNA:

- Jest życzliwie nastawiony do świata i ludzi.
- Wie, gdzie szukać pomocy w rozwiązywaniu złożonych problemów.
- Jest zdolny do dokonywania właściwych wyborów.

V. CELE GŁÓWNE PROGRAMU ORAZ ZADANIA DO REALIZACJI W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH ROZWOJU UCZNI

CELE GŁÓWNE PROGRAMU WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO:

- Wspomaganie ucznia w jego wszechstronnym rozwoju oraz ochrona przed zagrożeniami współczesnego świata.
- Podejmowanie działań promujących zdrowie, bezpieczeństwo, kulturę.
- Zapobieganie przemocy, agresji, nietolerancji.
- Podejmowanie działań kształtujących kulturę osobistą, postawę patriotyczną oraz postawę szacunku wobec otaczającego świata.

ZADANIA DO REALIZACJI W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH ROZWOJU UCZNI:

Rozwój intelektualny

- Aktywizacja uczniów do rozwijania swoich zainteresowań i kreatywnego myślenia.
- Mobilizowanie uczniów do systematyczności i rzetelności w nauce.
- Praca z uczniem o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych.

Rozwój społeczny i emocjonalny uczniów

- Stwarzanie sytuacji wychowawczych, sprzyjających pozytywnemu wyrażaniu własnych uczuć i emocji.

- Uczenie szacunku dla innych ludzi oraz siebie samego.
- Kształtowanie postawy tolerancji i poszanowania dla innych kultur i tradycji.
- Stwarzanie sytuacji wychowawczych integrujących uczniów szkoły.
- Wdrażanie uczniów do bezpiecznych zachowań i przestrzegania dyscypliny.
- Kształtowanie umiejętności interpersonalnych i intrapsychicznych.
- Kształcenie samorządności oraz postaw patriotycznych i obywatelskich.
- Upowszechnienie i respektowanie praw dziecka i ucznia.
- Kultywowanie tradycji i zwyczajów regionu.

Rozwój duchowy i moralny

- Kształtowanie hierarchii wartości.
- Wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro.
- Rozwój osobisty.
- Zapoznanie z dorobkiem kultury oraz z tradycjami narodu i regionu.

Rozwój fizyczny uczniów

- Przestrzeganie zasad zdrowego stylu życia.
- Wdrażanie do właściwego wykorzystania czasu wolnego.
- Kształtowanie właściwych postaw wobec świata przyrody.

VI. DIAGNOZA POTRZEB I PROBLEMÓW W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Program Wychowawczo – Profilaktyczny Specjalnego Ośrodka Szkolno–Wychowawczego został opracowany na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji dydaktyczno – wychowawczej w placówce w oparciu o:

- Występujące w środowisku szkolnym potrzeby rozwojowe uczniów, w tym czynniki chroniące i czynniki ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.
- Obserwację uczniów na zajęciach dydaktycznych, wychowawczych oraz specjalistycznych, wycieczkach i uroczystościach szkolnych.
- Wyniki ewaluacji wewnętrznej dotyczącej sytuacji wychowawczej oraz pozwalającej ocenić występujące zagrożenia.
- Wnioski z pracy zespołów zadaniowych i przedmiotowych.
- Wnioski z nadzoru pedagogicznego.
- Wnioski poobserwacyjne z nauczania w roku szkolnym 2022/2023.

Pozostałe źródła informacji wykorzystana w konstruowaniu Programu Wychowawczo – Profilaktycznego:

- Dokumentacja z dotychczas realizowanych w Szkole programów profilaktycznych.
- Dokumentacja z podjętych działań interwencyjnych – dokumentacja pedagoga oraz psychologa szkolnego, wychowawców, wpisy do dzienników szkolnych i zeszytów obserwacji.
- Analiza osiągnięć szkolnych – na podstawie klasyfikacji końcoworocznej w roku szkolnym 2022/2023.
- Analiza frekwencji za rok szkolny 2022/2023.

Podstawowym celem diagnozy było zebranie informacji dotyczących występowania i rozmiarów sytuacji trudnych oraz zachowań ryzykownych uczniów takich, jak:

- Używanie substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, papierosy i inne).
- Agresja i przemoc wśród dzieci i młodzieży.
- Cyberprzemoc.
- Trudności szkolne.
- Brak troski o własne zdrowie.
- W związku z sytuacją ogólnoswiatową (pandemia COVID, wojna na Ukrainie) m.in. zaburzenie relacji interpersonalnych, ograniczenie kontaktów społecznych, poczucie alienacji, zachowania depresyjne, stany lękowe, myśli oraz zachowania suicydalne, nasilenie już istniejących zaburzeń psychicznych, przemoc w rodzinie.

Dzięki powyższej diagnozie uzyskaliśmy informacje dotyczące potrzeb uczniów w następujących obszarach:

- Zdrowy styl życia i alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu.
- Komunikacja w relacjach nauczyciel – uczeń, uczeń – rodzic, uczeń – uczeń.
- Funkcjonowanie społeczno – emocjonalne.
- Realizacja obowiązku szkolnego.
- Poczucie bezpieczeństwa w szkole.
- Motywacja do nauki.
- Skutki izolacji społecznej, spowodowanej sytuacją pandemii.

MAPA ŚRODOWISKOWA

CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH I CZYNNIKÓW RYZYKA W SZKOLE

CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z JEDNOSTKĄ	CZYNNIKI CHRONIĄCE WSPÓLNE DLA ZACHOWAŃ PROBLEMOWYCH ZWIĄZANE Z JEDNOSTKĄ
<ul style="list-style-type: none"> • Poszukiwanie wrażeń. • Nieadekwatna ekspresja gniewu. • Zaburzenia w zachowaniu. • Przemoc. • Niepowodzenia szkolne. • Niska zaradność życiowa. • Brak internalizacji norm społecznych. • Relacje z dysfunkcyjnym środowiskiem rówieśniczym. • Niska samoocena. • Deprecjonowanie siebie. • Presja rówieśnicza. • Izolacja społeczna. • Uzasadnione długotrwałe korzystanie z urządzeń elektronicznych w czasie pandemii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Czytelne wartości, normy, zasady. • Przekonanie o szkodliwości środków psychoaktywnych. • Docenianie osiągnięć szkolnych. • Motywacja do nauki. • Kompetencje społeczne. • Zaangażowanie społeczne. • Umiejętności życiowe. • Aspiracje życiowe i cele życiowe. • Poczucie własnej tożsamości. • Samodyscyplina i samoregulacja. • Sukcesy szkolne. • Atmosfera szkolna motywująca do nauki. • Aktywność poznawcza ucznia. • świadomość konieczności stosowania działań prozdrowotnych.

CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z GRUPĄ RÓWIEŚNICZĄ	CZYNNIKI CHRONIĄCE WSPÓLNE DLA ZACHOWAŃ PROBLEMOWYCH ZWIĄZANE Z GRUPĄ RÓWIEŚNICZĄ
<ul style="list-style-type: none"> • Zachowania problemowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Konstruktywne i bogate

<p>rówieśników.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aprobata zachowań niepożądanych wśród rówieśników. • Presja rówieśnicza. • Brak umiejętności społecznych. • Modelowanie postaw negatywnych, nieakceptowanych. • Niedobór relacji rówieśniczych. 	<p>doświadczenia społeczne i poznawcze.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozytywna aktywność społeczna. • Przynależność do grupy o pozytywnym charakterze. • Zaangażowanie w grupowe zajęcia pozalekcyjne. • Pozytywna kontrola rówieśnicza. • Zasady, wartości i normy ważne w szkolnej społeczności. • Relacja rówieśnicza pojmowana jako wartość.
---	--

<p align="center">CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z RODZINĄ</p>	<p align="center">CZYNNIKI CHRONIĄCE WSPÓLNE DLA ZACHOWAŃ PROBLEMOWYCH ZWIĄZANE Z RODZINĄ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kryzys wartości rodziny. • Dysfunkcja rodziny. • Brak pozytywnych wzorców zachowań. • Wśród dorosłych. • Niestabilna sytuacja socjalno – bytowa. • Brak umiejętności skutecznego radzenia sobie z konsekwencjami pandemii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Świadomość społeczna. • Rola relacji dziecko – rodzic. • Kompetencje wychowawcze rodziców.

Zadania programu wychowawczo – profilaktycznego wynikające z przeprowadzonej diagnozy:

- Integrowanie i reintegrowanie grup klasowych i społeczności szkolnej, w tym uczniów z doświadczeniem migracyjnym.
- Kształtowanie prawidłowej samooceny uczniów.
- Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym oraz przemocowym (agresja słowna, czynna, cyberprzemoc).
- Kształcenie i doskonalenie umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami, szczególnie związanymi z wcześniejszym brakiem kontaktów rówieśniczych.
- Wsparcie dziecka i rodziny w sytuacjach trudnych i zagrażających.
- Kształtowanie kompetencji związanych z rozpoznawaniem zachowań i sytuacji ryzykownych oraz uczenie umiejętności podejmowania racjonalnych wyborów.
- Doskonalenie i rozwijanie umiejętności przeciwstawiania się destrukcyjnemu naciskowi rówieśników i dorosłych bez użycia przemocy.
- Podnoszenie kompetencji wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli.
- Roztropne, wyważone korzystanie w procesie kształcenia z narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia wykorzystujących technologie informacyjno – komunikacyjne.
- Podejmowanie współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę w realizowaniu zadań z zakresu wychowawczo – profilaktycznego.
- Włączanie uczniów i rodziców w akcje lokalne o charakterze wychowawczo – profilaktycznym.

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2023/2024:

1. Kontynuacja działań na rzecz szerszego udostępniania kanonu i założeń edukacji klasycznej oraz sięgania do dziedzictwa cywilizacyjnego Europy, w tym wsparcie powrotu do szkół języka łacińskiego jako drugiego języka obcego.
2. Wspomaganie wychowawczej roli rodziny poprzez pomoc w kształtowaniu u wychowanków i uczniów stałych sprawności w czynieniu dobra, rzetelną diagnozę potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży, realizację adekwatnego programu wychowawczo-profilaktycznego oraz zajęć wychowania do życia w rodzinie.
3. Doskonalenie kompetencji dyrektorów szkół i nauczycieli w zakresie warunków i sposobu oceniania wewnątrzszkolnego.
4. Doskonalenie kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.
5. Rozwój kształcenia zawodowego i uczenia się w miejscu pracy w partnerstwie z przedstawicielami branż.
6. Podnoszenie jakości wsparcia dla dzieci, uczniów i rodzin udzielanego w systemie oświaty, poprzez rozwijanie współpracy wewnątrz- i międzyszkolnej, a także z podmiotami działającymi w innych sektorach, w tym w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dzieci i wsparcia rodziny.
7. Wsparcie nauczycieli w podejmowaniu inicjatyw/działań w zakresie zachęcania i wspierania uczniów do rozwijania ich aktywności fizycznej.
8. Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji.
9. Rozwijanie umiejętności uczniów i nauczycieli z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach programu „Laboratoria przyszłości”.

10. Wspieranie rozwoju nauki języka polskiego i oświaty polskiej za granicą oraz tworzenie stabilnych warunków do nauczania języka polskiego za granicą przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. Świętego Maksymiliana Marii Kolbego, Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą oraz beneficjentów przedsięwzięć i programów ustanowionych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Realizacja Programu Wychowawczo – Profilaktycznego odbywa się poprzez:

- Organizowanie systematycznych działań informacyjno – edukacyjnych dla uczniów, rodziców i nauczycieli.
- Organizowanie spotkań wychowawczych z rodzicami (problemowych, tematycznych – pedagogizacja).
- Organizowanie w szkole wydarzeń tematycznych (happeningi, konkursy, przedstawienia, debaty wewnętrzne).
- Utrzymanie przyjaznego klimatu (poprawna komunikacja, relacje pomiędzy nauczycielami i uczniami, udzielanie emocjonalnego wsparcia młodzieży, szczególnie w trudnych dla nich sytuacjach) sprzyjającego procesowi dydaktycznemu i wychowawczemu.
- Modelowanie właściwych postaw przez nauczycieli.
- Kształtowanie systemu wartości uczniów – czerpanie z wzorców osobowych.
- Nabywanie umiejętności społecznych przez uczniów.
- Przestrzeganie procedur szkolnych wobec palenia, picia alkoholu i odurzania się narkotykami.
- Tworzenie warunków do wchodzenia w sytuacje społeczne.
- Budowanie dobrej współpracy z rodzicami i pozyskiwanie ich jako sojuszników działań wychowawczych oraz profilaktycznych prowadzonych przez nauczycieli.

- Pomoc uczniom mającym problemy w nauce.
- Wczesne rozpoznawanie problemów i trudności u uczniów z grup ryzyka i kierowanie ich do psychologa, pedagoga i innych specjalistów.
- Kierowanie uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym (w porozumieniu z rodzicami) do instytucji udzielających wsparcia dziecku i rodzinie.
- Udostępnianie uczniom i rodzicom informacji o specjalistycznej pomocy pozaszkolnej.
- Szkolenie kadry pedagogicznej w zakresie profilaktyki zagrożeń oraz umiejętności wychowawczych.
- Współpraca z instytucjami uprawnionymi do udzielania pomocy w realizacji szkolnej profilaktyki.
- Udzielanie informacji uczniom i rodzicom o różnorodnych możliwościach spędzania wolnego czasu.
- Promowanie zdrowego stylu życia, kształtowanie umiejętności samodzielnego dokonywania właściwych wyborów zachowań chroniących zdrowie własne i innych ludzi.
- Nauka rozpoznawania stanów emocjonalnych, uczuć, nastrojów oraz trudności w sferze psychicznej.
- Dbanie o dobrostan psychiczny uczniów poprzez wyposażenie ich w umiejętności radzenia sobie ze: stresem, trudnymi emocjami, brakiem poczucia bezpieczeństwa, poczuciem wyobcowania, samotności.
- Włączenie się samorządu uczniowskiego do konkretnych działań (uczniowie mają prawo zgłaszania własnych pomysłów i inicjatyw, a także poczucia odpowiedzialności za to, co dzieje się w ich środowisku).

VII. ŹRÓDŁA ZEWNĘTRZNEGO WSPARCIA WYCHOWAWCZEGO I PROFILAKTYCZNEGO

- Ośrodek współpracuje z wieloma instytucjami m.in.:
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna (wydawanie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, opinie, diagnoza, terapia, konsultacja, psychoedukacja).
- Sądy Rodzinne (współpraca w sytuacjach kryzysowych, współpraca z kuratorami, opiniowanie).
- MOPS-y, MOPR-y, PCPR-y (pomoc materialna, socjalna).
- Policja (profilaktyka zagrożeń, współpraca w sytuacjach kryzysowych).
- Straż Miejska, Straż Pożarna (oddziaływania profilaktyczne, uczestnictwo w uroczystościach szkolnych).
- Pałac Kultury Zagłębia, Biblioteka Publiczna (projekty z dziedzin kultury, akcje teatralne, czytelnicze itp.).
- Instytucje i organizacje wspierające edukację ekologiczną (edukacja).

VIII. STRATEGIA WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNA SZKOŁY

W celu opracowania struktury i treści Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego wykorzystano następujące strategie skierowane do uczniów – nauczycieli i rodziców

	Uczniowie	Nauczyciele	Rodzice
	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z zapisami statutu szkoły dotyczącymi	<ul style="list-style-type: none"> • ugruntowanie wiedzy na temat okresu rozwojowego dzieci	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z zapisami statutu szkoły dotyczącymi

<p>Strategie informacyjne</p>	<p>procedur w sytuacjach ryzykownych zachowań w szkole,</p> <ul style="list-style-type: none"> • informowanie o społecznych i zdrowotnych skutkach uzależnień. 	<p>i młodzieży,</p> <ul style="list-style-type: none"> • poszerzenie wiedzy na temat zachowań ryzykownych umożliwiającej rozumienie zjawiska podejmowania zachowań dysfunkcyjnych, • promowanie sukcesów młodzieży na forum klasy, szkoły, lokalnego środowiska, • rozpoznanie uczniów z grup ryzyka w klasie, szkole, • analiza sytuacji wychowawczej. 	<p>procedur w sytuacjach kryzysowych i konfliktowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdobycie wiedzy na temat zachowań ryzykownych umożliwiającej rozumienie zjawiska podejmowania przez młodzież zachowań dysfunkcyjnych, • informowanie rodziców o społecznych i zdrowotnych skutkach zachowań dysfunkcyjnych, jakie miały miejsce w szkole.
<p>Strategie edukacyjne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie zajęć adaptacyjno - integracyjnych, • trening asertywności, • doskonalenie umiejętności komunikacyjnych, • kształtowanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • bieżąca aktualizacja wiedzy z zakresu prawa oświatowego, • monitorowanie potrzeb w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych i profilaktycznych, • psychoedukacja, • udzielanie wsparcia w sytuacjach kryzysowych i konfliktowych, • kształtowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • monitorowanie potrzeb i oczekiwań wobec systemu wychowawczo-profilaktycznego szkoły, • zapoznanie ze statutem szkoły, podstawowymi regulaminami, szkolnym programem wychowawczo-profilaktycznym, • psychoedukacja,

		umiejętności pracy z rodzicami ucznia przejawiającego zachowania dysfunkcyjne.	odpowiadająca na rzeczywiste potrzeby rodziców.
Strategie alternatywne	<ul style="list-style-type: none"> • atrakcyjna oferta zajęć pozalekcyjnych, • udział w konkursach przedmiotowych, sportowych i artystycznych oraz wszelkich działaniach alternatywnych • organizacja imprez masowych, wycieczki, biwaki, szkolne festyny środowiskowe, • organizacja i propagowanie olimpiad, konkursów, zawodów. • praca w organizacjach działających na terenie szkoły, w środowisku lokalnym – samorząd uczniowski, harcerstwo, 	<ul style="list-style-type: none"> • spotkania wychowawcy lub nauczyciela mającego kontakt z uczniem przejawiającym pierwsze objawy zagrożenia niedostosowaniem społecznym z pedagogiem szkolnym, psychologiem, dyrektorem lub specjalistami spoza szkoły. 	<ul style="list-style-type: none"> • umożliwienie aktywnej działalności i współdecydowania o życiu szkoły. • organizowanie spotkań konsultacyjnych dla rodziców.

	wolontariat, stowarzyszenia i fundacje, które kreują świadomą pracę na rzecz innych, tym samym rozwijają zainteresowania i wzbogacają rozwój osobowości.		
Strategie interwencyjne	<ul style="list-style-type: none"> rozmowy z wychowawcą, rodzicem, pedagogiem, psychologiem szkolnym. 	<ul style="list-style-type: none"> udzielanie nauczycielom, wychowawcom wsparcia w sytuacji kryzysu. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazanie rodzicom osób i instytucji udzielających pomocy i wsparcia w sytuacji kryzysu.
Zmiany środowiskowe	<ul style="list-style-type: none"> w miarę potrzeb i oczekiwań środowiska szkolnego. 		
Zmiany Przepisów	<ul style="list-style-type: none"> w miarę potrzeby modyfikowanie wewnętrznych przepisów Ośrodka. 		

Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły, inspirowanie nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,

- stwarza warunki do działania w szkole: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, psychologiem oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

Rada pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą rodziców,
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- uczestniczy w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- reagują na przejawy agresji, cyberprzemocy, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, udzielają uczniom pomocy w przewyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,

- rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia,
- zachęcają do bezinteresownej pomocy na rzecz innych,
- zapewniają bezpieczeństwo uczniom podczas zajęć edukacyjnych,
- aktywnie pełnią dyżury podczas przerw międzylekcyjnych.

Wychowawcy klas:

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie,
- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- są członkami zespołu wychowawców i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu,
- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
- propagują program zdrowego stylu życia, walki z uzależnieniami i nałogami,
- wzbudzają zainteresowanie kulturą regionu, kształtują właściwą postawę patriotyzmu, aktywności społecznej, wrażliwości na krzywdę drugiego człowieka, tolerancji,
- inspirują i wspomagają działania zespołu uczniowskiego, wspierają rozwijanie jego społecznej aktywności w szkole i środowisku,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,

- dbają o dobre relacje uczniów w klasie, podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży (w razie potrzeby),
- podejmują działania w zakresie poszerzania kompetencji wychowawczych.

Zespół wychowawców grup wychowawczych:

- analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze,
- ustala potrzeby w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli, w tym rozpoczynających pracę w roli wychowawcy,
- przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczej i profilaktycznej grup.

Pedagog i psycholog szkolny:

- diagnozuje środowisko wychowawcze,
- zapewnia uczniom doraźną pomoc psychologiczno-pedagogiczną w odpowiednich formach,
- współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki,
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej, materialnej i innej dla uczniów,
- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczy szkoły.

Rodzice:

- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- przekazują szkole wszelkie informacje dotyczące sytuacji rodzinnej, materialnej i zdrowotnej uczniów, mające wpływ na realizację celów edukacyjnych szkoły,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,

- aktywnie włączają się w życie szkoły,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
- Rada Rodziców uchwała w porozumieniu z Radą Pedagogiczną program wychowawczo-profilaktyczny szkoły.

Samorząd uczniowski:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- kształtuje umiejętności pracy zespołowej oraz umiejętności organizacyjnych w środowisku klasowym i szkolnym z uwzględnieniem zasad etyki i prawa obowiązującego w demokratycznym państwie,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- współpracuje z Radą Pedagogiczną szkoły,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- reprezentuje szkołę w środowisku,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

Inni pracownicy szkoły:

- zwracają uwagę na zachowanie uczniów w szkole,
- zwracają uwagę na bezpieczne przebywanie uczniów w szkole,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- informują dyrektora szkoły o negatywnym zachowaniu uczniów i wypadkach na terenie szkoły.

Szkoła współpracuje w zakresie realizacji działań profilaktycznych z Policją, Kuratorami Sądowymi, Poradniami Psychologiczno – Pedagogicznymi, Miejskimi oraz Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskim Koordynatorem ds. Profilaktyki, stowarzyszeniami, lekarzami oraz pielęgniarkami szkolnymi.

OCZEKIWANE EFEKTY

- Zmniejszenie skali zachowań problemowych występujących wśród uczniów Ośrodka.
- Utrwalenie wśród uczniów nawyków prozdrowotnych i nabycie przez nich umiejętności aktywnego i zdrowego wykorzystania czasu wolnego.
- Zwiększenie osobistego zaangażowania uczniów i ich motywacji do abstynencji i powściągliwości wobec substancji uzależniających.
- Nabycie przez uczniów SOSW zdolności samodzielnego dokonywania wyboru zachowań właściwych dla zdrowia własnego i innych.

IX. MONITORING I EWALUACJA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

- Za prowadzenie monitoringu realizacji programu wychowawczo – profilaktycznego na poziomie klasy odpowiada wychowawca.
- Całościowy przebieg wdrażania działań zapobiegawczych w szkole monitoruje pedagog oraz psycholog szkolny.
- Wychowawca klasy dokumentuje realizację programu wychowawczo – profilaktycznego poprzez notatki, wnioski z diagnozy (określenie skali zachowań ryzykownych, wyodrębnienie uczniów z grupy podwyższonego ryzyka, sporządzenie wykazu uczniów przejawiających zaburzone zachowania, wymagających podjęcia działań wychowawczych), opracowanie i realizację tematów na godzinach wychowawczych dostosowanych do potrzeb zespołu klasowego zgodne z programem wychowawczym szkoły.

- Pedagog oraz psycholog szkolny monitoruje całościowy przebieg realizacji programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły poprzez:
  - Analizę dokumentacji dotyczącej planowania i przebiegu działań profilaktycznych realizowanych przez wychowawców klas.
  - Gromadzenie dokumentacji działań profilaktycznych.
  - Rejestrację potrzeb nauczycieli w zakresie realizacji programu profilaktycznego.
  - Rejestrację informacji przekazywanych przez wychowawców, nauczycieli, rodziców, instytucje zewnętrzne o pojawieniu się nowych zagrożeń bądź nasileniu się dotychczasowych zachowań ryzykownych.
- Ewaluacji programu wychowawczo – profilaktycznego dokonuje Zespół Wychowawczy, oceniając rezultaty i efektywność prowadzonych działań oraz określając obszary działań profilaktycznych na kolejny cykl kształcenia; z wnioskami i zadaniami zostaje zapoznana rada pedagogiczna na konferencji podsumowującej rok szkolny.
- W ramach ewaluacji programu wychowawczo – profilaktyczny podejmowane będą m.in. następujące zadania:
  - Diagnoza stanu bezpieczeństwa w szkole na podstawie informacji uzyskanych od uczniów i ich rodziców (ankieta, wywiady).
  - Analiza frekwencji uczniów na zajęciach szkolnych (analiza dzienników lekcyjnych).
  - Diagnoza przyczyn niepowodzeń szkolnych uczniów (analiza dokumentacji, rozmowy z wychowawcami, uczniami, rodzicami).
- Program wychowawczo – profilaktyczny obowiązuje w roku szkolnym 2023/2024 od dnia zatwierdzenia przez Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców Zmiany do programu wprowadzane są po każdej ewaluacji oraz w razie konieczności.

X. DZIAŁANIA WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNE

TREŚCI WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNE DO REALIZACJI:

Działania	Formy realizacji	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji	Efekty działań
ZDROWIE – EDUKACJA ZDROWOTNA				
1. Nabycie umiejętności dostrzegania indywidualnych różnic związanych ze sposobem reagowania na stres, obniżania napięcia spowodowanego stresem.	<ul style="list-style-type: none"> • sportowe zajęcia pozalekcyjne, • wycieczki szkolne, • koła zainteresowań, • zajęcia lekcyjne, 	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciele biologii, wychowania fizycznego, chemii, WDŻ, religii, 	<ul style="list-style-type: none"> • systematycznie w całym okresie kształcenia, szczególnie w okresie przedegzaminacyjnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń zna niszczycielski wpływ ciągłego stresu na własne życie i organizm oraz zna metody radzenia sobie w takiej sytuacji.
2. Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych uczuć: dawania i przyjmowania informacji zwrotnej (bez obwiniania innych).	<ul style="list-style-type: none"> • w tym lekcje biologii, chemii, wychowania fizycznego, geografii, • lekcje wychowawcze i WDŻ poświęcone 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy klas, nauczyciele zajęć pozalekcyjnych, w tym rewalidacji, 		<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń potrafi dbać o swoje zdrowie, potrafi dobrze zaplanować swój czas pracy i wypoczynek.
3. Rozwijanie umiejętności dokonywania oceny własnych umiejętności życiowych i planowania ich rozwoju.	<ul style="list-style-type: none"> • tematyce zdrowia w różnych aspektach. • informowanie rodziców na bieżąco 	<ul style="list-style-type: none"> • pedagog i psycholog szkolny, doradca zawodowy. 		<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń rozumie czym jest zdrowy styl życia i nabywa właściwych nawyków oraz umiejętności rozpoznawania ryzykownego zachowania
4. Doskonalenie umiejętności				<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń zna skutki złego

Program Wychowawczo – Profilaktyczny Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna nr 1 im. Zofii Książek – Bregułowej

w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży

Niepełnosprawnej w Dąbrowie Górniczej

<p>planowania, organizowania oraz oceniania własnego uczenia się, planowania przyszłości oraz wyznaczania celów i ich realizacji.</p> <p>5. Utrwalanie umiejętności rozpoznawania symptomów zagrożeń zdrowia fizycznego.</p> <p>6. Kładzenie nacisku na dbałość o zdrowie poprzez aktywność fizyczną.</p> <p>7. Rozwijanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialność za swoje działania i decyzje.</p> <p>8. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stratą i traumatycznym doświadczeniem poprzez wykorzystywanie sposobów mających na celu odzyskanie poczucia sprawstwa i wpływu na</p>	<p>o występujących trudnościach i formach pomocy.</p>			<p>odżywiania na organizm młodego człowieka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jest świadomy zagrożeń wynikających z nieadekwatnego stosowania leków. • Uczeń wie, gdzie i do kogo może zgłosić się o pomoc. • Uczeń wie, jak należy dbać o kondycję psychiczną i fizyczną. Wybiera aktywny sposób spędzania wolnego czasu. • Uczeń potrafi pokonywać własne słabości, panuje nad emocjami, odreagowuje napięcia we właściwy sposób. Dbą o higienę pracy umysłowej. • Uczeń świadomie dokonuje wyborów, wie jak odmówić i ochronić się przed
---	---	--	--	--

<p>własne życie.</p> <p>9. Doskonalenie umiejętności asertywnego radzenia sobie w relacjach z innymi.</p> <p>10. Kształtowanie umiejętności rozpoznawania i radzenia sobie z objawami depresji u siebie i osób ze swego otoczenia.</p> <p>11. Doskonalenie umiejętności w zakresie przygotowania do całonocnej aktywności fizycznej oraz ochrony i doskonalenia zdrowia własnego oraz innych.</p> <p>12. Rozwijanie zdolności do samorealizacji, samokontroli i panowania nad emocjami.</p> <p>13. Kształtowanie świadomości własnych ograniczeń i potrzeby ciągłego rozwoju.</p> <p>14. Rozwijanie empatii, wrażliwości na potrzeby innych oraz</p>				<p>uzależnieniami.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczeń zna własną sferę uczuciową, potrafi okazywać uczucia, wyrażać emocje. Umie radzić sobie w różnych sytuacjach stresogennych, podejmować decyzje i dokonywać właściwych wyborów. • Uczeń potrafi rozpoznać symptomy depresji. Wie, gdzie zwrócić się o pomoc. • Ucznia cechuje właściwe odniesienie do ekologii. Podejmuje działania na rzecz ochrony środowiska, dba o czystość w szkole i poza nią. • Uczeń dba o otoczenie i środowisko naturalne.
--	--	--	--	---

<p>umiejętności udzielania wsparcia emocjonalnego.</p> <p>15. Wykorzystywanie w praktyce wiedzy z zakresu zagrożeń psychofizycznych w okresie adolescencji: zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia, nadwaga), zagrożenia związane z nadużywaniem ogólnodostępnych leków.</p> <p>16. Propagowanie zachowań sprzyjających zdrowiu, dążenie do zmiany zachowań ryzykownych na prozdrowotne.</p> <p>17. Zastosowanie w praktyce umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów, ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności.</p> <p>18. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach</p>				
--	--	--	--	--

<p>trudnych (stresujących, lękowych).</p> <p>19. Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne. Kształtowanie postawy szacunku dla środowiska przyrodniczego, motywowanie do działań na rzecz ochrony środowiska, rozwijanie zainteresowań ekologią.</p>				
RELACJE – KSZTAŁTOWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH				
<p>1. Kształtowanie umiejętności wyrażania emocji oraz ich rozumienia.</p> <p>2. Rozwój zaangażowania w różne formy aktywności (koła zainteresowań, wolontariat, itp.).</p> <p>3. Kształtowanie prospołecznych postaw uczniów i rozwijanie pozytywnego systemu wartości w klasie.</p> <p>4. Budowanie w klasie bezpiecznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lekcje wychowawcze, WDŻ, EDB, • zajęcia z pedagogiem i psychologiem szkolnym., • zajęcia pozalekcyjne, w tym rewalidacyjne, • wolontariat, • udział w konkursach, projektach edukacyjnych, itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciele przedmiotów, • wychowawcy klas, • pedagog, psycholog szkolny, • doradca zawodowy, • inni specjaliści. • opiekunowie Samorządu Szkolnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cały rok szkolny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń poznaje sposoby rozwiązywania problemów, nawiązywania kontaktów, akceptacji siebie oraz zachowań asertywnych. • Uczeń dobrze czuje się w zespole klasowym, nawiązuje kontakty z rówieśnikami. • Uczeń zna swoje mocne i słabe strony, potrafi

<p>środowiska, umożliwiającego koncentrację na nauce poprzez działania integracyjne.</p> <p>5. Rozwijanie kompetencji w zakresie wykorzystania różnych form grupowej pracy nad rozwiązaniem problemów (burza mózgów, dyskusja grupowa).</p> <p>6. Doskonalenie umiejętności tworzenia relacji opartych na wzajemnym szacunku i zaangażowaniu obydwu stron.</p> <p>7. Zwiększanie umiejętności budowania podmiotowych relacji z innymi, opartych na szacunku, akceptacji i zrozumieniu.</p> <p>8. Rozwijanie umiejętności stosowania różnych form komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska.</p>				<p>wykorzystać swój potencjał, jest samodzielny, kreatywny i innowacyjny w swoim działaniu. Nie boi się podejmować nowych wyzwań.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczeń zna style komunikowania się, zasady prowadzenia negocjacji, rozwiązywania konfliktów, osiągania kompromisu. • Uczeń potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce, planuje, organizuje i właściwie ocenia własny proces uczenia się. Posiada chęć samodoskonalenia. • Uczeń zna i świadomie wykorzystuje różne techniki uczenia się, jest kreatywny, korzysta z nowoczesnych źródeł informacji.
--	--	--	--	---

<p>9. Doskonalenie umiejętności zmiany postaw i zachowań poprzez stosowanie oraz przyjmowanie asertywnej krytyki.</p> <p>10. Rozwijanie kompetencji z zakresu rozwiązywania konfliktów, z zastosowaniem negocjacji i mediacji.</p> <p>11. Kształtowanie umiejętności spostrzegania stereotypów i uprzedzeń.</p> <p>12. Rozwijanie kompetencji komunikacyjnych, uważności i empatii.</p> <p>13. Podejmowanie działań na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat).</p> <p>14. Wykorzystywanie wiedzy na temat stereotypów do budowania pozytywnych relacji społecznych.</p> <p>15. Przygotowanie uczniów do funkcjonowania w dorosłym życiu</p>				<p>Rozpoznaje swoje uzdolnienia, poszerza zainteresowania i rozwija pasje.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczeń doskonali umiejętności komunikacji interpersonalnej. • Uczeń pogłębia poczucie przynależności do społeczności lokalnej, regionalnej, narodowej i państwowej. Żyje w poszanowaniu różnych religii, kultury, tradycji własnych i innych. • Uczeń angażuje się w różne formy aktywności bezinteresownie. • Uczeń zna i respektuje prawa człowieka. Przyjmuje pozytywną postawę wobec życia ludzkiego, osób
--	--	--	--	---

i akceptowania stanów psychofizycznych związanych z tym okresem.				niepełnosprawnych, starszych, samotnych, chorych oraz swoich rówieśników, którzy znajdują się w trudnej sytuacji. • Uczeń przyjmuje pozytywną postawę wobec rówieśników/uczniów z doświadczeniem migracyjnym.
KULTURA – WARTOŚCI, NORMY, WZORY ZACHOWAŃ				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wdrażanie do podejmowania odpowiedzialności za realizację określonych zadań lub dziedzin życia szkoły (samorząd uczniowski, klub sportowy itp.). 2. Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności. 3. Rozwijanie wiedzy na temat różnych kultur i ich wkładu w rozwój cywilizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie uroczystości klasowych, szkolnych, wycieczek krajoznawczo-turystycznych, np. do kina, teatru, muzeum, filharmonii i opery. • Opieka nad miejscami pamięci. • Udział 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja szkoły, • nauczyciele historii, WOS-u, przedmiotów przyrodniczych, języka polskiego, języków obcych, katecheci, • wychowawcy klas, • bibliotekarze szkolni, 	<ul style="list-style-type: none"> • Zgodnie z kalendarzem roku szkolnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń szanuje religię, kulturę, tradycje własne i innych. • Uczeń prezentuje właściwą postawę patriotyczną i obywatelską, jest świadomy obowiązków wobec Ojczyzny, dba o jej dobre imię. • Uczeń wykazuje postawę szacunku wobec godła

<p>4. Rozwijanie świadomości istnienia potrzeby wspólnego działania na rzecz innych osób.</p> <p>5. Rozwijanie postaw prospołecznych i obywatelskich w duchu poszanowania wartości uniwersalnych, narodowych, państwowych i lokalnych.</p> <p>6. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie.</p> <p>7. Rozwijanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości oraz postaw.</p> <p>8. Rozwijanie kreatywności oraz umiejętności zespołowego działania i logicznego myślenia u uczniów.</p> <p>9. Zastosowanie w praktyce wiedzy dotyczącej selekcjonowania</p>	<p>w uroczystościach patriotycznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkursy wiedzy i artystyczne, projekty edukacyjne. • Poznawanie i promowanie zwyczajów, tradycji, historii regionu. • Organizowanie warsztatowych zajęć pozalekcyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciele zajęć pozalekcyjnych, • pedagog i psycholog szkolny, • doradca zawodowy. 		<p>i hymnu państwowego oraz sztandaru szkoły, godnie uczestniczy w obchodach świąt państwowych, rocznic historycznych, obchodach dnia patrona szkoły.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczeń ma poczucie przynależności do społeczności lokalnej, regionalnej, narodowej i państwowej. Identyfikuje się ze swoją miejscowością, regionem, krajem. Potrafi współpracować i przebywać w grupie. • Poznaje walory turystyczno-krajoznawcze Polski i Europy. • Uczeń korzysta z nowoczesnych źródeł informacji do pogłębiania wiedzy, planowania własnej
---	---	--	--	---

<p>i krytycznej analizy informacji.</p> <p>10. Doskonalenie kompetencji z zakresu uczestnictwa w rozmowach kwalifikacyjnych i wystąpień publicznych.</p> <p>11. Wykorzystanie w praktyce wiedzy o różnicach kulturowych oraz doskonalenie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości.</p>				<p>pracy i kontaktów z rówieśnikami pochodzącymi z innych krajów.</p>
BEZPIECZEŃSTWO – PROFILAKTYKA ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH (PROBLEMOWYCH)				
<p>1. Motywowanie uczniów do systematycznego realizowania obowiązku szkolnego i zmniejszenie absencji.</p> <p>2. Rozwijanie postaw aprobujących abstynencję i unikanie substancji psychoaktywnych w wymiarach: emocjonalnym (pozytywny stosunek do abstynencji), poznawczym (dysponowanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z regulaminami obowiązującymi w szkole, w tym prawa i obowiązki uczniów. • zapoznanie uczniów z ustawą o obowiązku szkolnym. • zapoznanie 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy klas, • wychowawcy grup wychowawczych, • nauczyciele wychowania fizycznego, WDŻ, EDB, informatyki, • pedagog i psycholog szkolny, • wszyscy 	<ul style="list-style-type: none"> • Cały okres nauki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń rozumie znaczenie przestrzegania obowiązujących przepisów i regulaminów. • Uczeń realizuje obowiązek szkolny, nie opuszcza lekcji bez uzasadnionej przyczyny, jest świadomy konsekwencji. • Uczeń potrafi zachowywać się bezpiecznie i dba

<p>wiedzą na temat zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych) i behawioralnym (nieużywanie substancji psychoaktywnych).</p> <p>3. Kształtowanie postaw zapobiegających wczesnym kontaktom seksualnym i związanych z nimi problemów.</p> <p>4. Utrwalanie informacji o bezpiecznych zachowaniach podczas korzystania z portali społecznościowych oraz metodach przeciwdziałania cyberprzemocy.</p> <p>5. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania zagrożeń cywilizacyjnych (uzależnienia, sekty, subkultury, choroby) i manipulacji polityczno-gospodarczych (rasizm, nietolerancja, terroryzm, rozpad więzi rodzinnych, brak ideałów,</p>	<p>z przepisami ruchu drogowego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizowanie wycieczek szkolnych zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa oraz egzekwowanie właściwej postawy u uczniów. • przeprowadzenie lekcji wychowawczych na temat bezpieczeństwa w czasie nauki i wypoczynku. • zajęcia pozalekcyjne, w tym rewalidacyjne, • dyskusje na lekcjach wychowawczych, WDŻ, EDB, WF, 	<p>pracownicy szkoły,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja szkoły. 		<p>o bezpieczeństwo swoje oraz innych podczas zajęć szkolnych i pozaszkolnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wszyscy pracownicy szkoły i cała społeczność szkolna przestrzega regulaminów i zasad bezpieczeństwa. • Uczeń dostrzega zagrożenia współczesnego świata – problemy uzależnień. Dostrzega wartość życia bez nałogów i dokonuje świadomych wyborów. • Uczeń posiada umiejętność kierowania swoją seksualnością, dostrzega jedność między seksualnością a miłością i odpowiedzialnością. Jest przygotowany do obrony własnej intymności i nietykalności seksualnej.
---	--	--	--	--

<p>nachalna reklama itp.).</p> <p>6. Kształtowanie umiejętności rozpoznawania strategii wpływu i obrony przed manipulacją.</p> <p>7. Wzmocnienie autonomii ucznia oraz zachowań asertywnych.</p> <p>8. Zastosowanie w praktyce umiejętności bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu i mediów społecznościowych.</p> <p>9. Bezpieczne i efektywne korzystanie z technologii cyfrowych. Rozwijanie kreatywności i samodzielności uczniów.</p> <p>10. Doskonalenie umiejętności dostrzegania konsekwencji zachowań wobec innych.</p> <p>11. Stosowanie w praktyce sposobów rekompensowania wyrządzonych krzywd.</p> <p>12. Wzmacnianie norm</p>	<p>informatyki,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wolontariat. • pogadanki z psychologiem, pedagogiem szkolnym. 			<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń zna karne konsekwencje swojego zachowania, wie w jaki sposób bronić się przed zjawiskiem cyberprzemocy. • Uczeń potrafi korzystać z cyfrowych narzędzi zdobywając i przyswajając wiedzę. • Uczeń posiada umiejętność rozpoznawania strategii wpływu i obrony przed manipulacją i psychomanipulacją. • Uczeń poznaje sposoby rozwiązywania problemów, nawiązywania kontaktów, akceptacji siebie oraz zachowań asertywnych.
---	--	--	--	--

<p>ograniczających zachowania ryzykowne oraz korygowanie błędnych przekonań na ich temat. 13. Zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem pasji i zainteresowań w ramach zajęć pozalekcyjnych.</p>				
--	--	--	--	--

Program został opracowany przez zespół w składzie:

Pedagog - mgr Oskędra Renata

Psycholog - mgr Czerwińska Urszula

Psycholog – mgr Katelbach Magdalena

Zatwierdzam do realizacji:

Przewodnicząca/y Rady Rodziców:

_____

Przewodnicząca/y Samorządu Uczniowskiego

_____

Dyrektor Ośrodka